

Oponentský posudek

na habilitační práci

Revenue management v ubytovacích službách – výstavba stochastického optimalizačního modelu

Autor: Ing. Martin Petříček, Ph.D.

Forma habilitační práce: tiskem vydaná monografie, Praha: Wolters Kluwer, 372 stran

Obor habilitačního řízení: Podniková ekonomika a management

Oponent: doc. Ing. Karel Tomšík, Ph.D., Katedra ekonomiky, Provozně ekonomická fakulta, Česká zemědělská univerzita v Praze

Téma a jeho aktuálnost

Autor habilitační práce předložil k posouzení text (formou tiskem vydané monografie), který se zabývá problematikou revenue managementu v ubytovacích službách. Přístup, který je v textu prezentován, je v dané oblasti aktuální a autor se zaměřuje nejen na současné trendy, ale také na budoucí možný rozvoj daného tématu. O aktuálnosti také svědčí skutečnost, že zdroje, ze kterých je v textu čerpáno, jsou ve většině případů mladší pěti let. Z hlediska komplexnosti celého textu a s důrazem na aplikační část předložené habilitační práce je nutné uvést, že se jedná o unikátní knihu, která rozvíjí oblast podnikové ekonomiky právě o komplexní popis dané problematiky, která je však vhodně kombinována s aplikační částí, sloužící zároveň jako verifikační část popisovaného výzkumu. Z textu je také patrné, že autor se problematice věnuje dlouhodobě.

Cíl práce a jeho naplnění

Výzkumný problém je představen v úvodu textu. Předložená monografie prezentuje výzkum, který se soustředí zejména na dvě základní otázky. První z těchto otázek je zaměřena na identifikaci stupně využívání nástrojů revenue managementu v ubytovacích zařízeních. Výzkum byl proveden formou dotazníkového šetření a hlavní zjištění jsou podložena testováním hypotéz o existenci statisticky významné korelace mezi vybranými charakteristikami. Je otázkou, do jaké míry lze zobecňovat některé závěry provedeného dotazníkového šetření s ohledem na skutečnost, že nebyla detailně řešena skladba respondentů. Může se jednat o dílčí slabé místo tohoto přístupu.

Druhá otázka výzkumu se soustředí na hlavní cíl prezentovaného textu, kterým je samotná výstavba stochastického optimalizačního modelu. Tento hlavní cíl práce vychází z předcházejících výzkumů, což lze považovat za žádoucí. Druhému cíli práce je věnována největší část textu předložené publikace. Autor popisuje jednotlivé prvky modelu revenue managementu v teoretické rovině a následně aplikuje tato východiska do samostatného modelu, který je verifikován formou implementace ve vybraných ubytovacích zařízeních. Z hlediska výstavby daného modelu se jedná o velmi precizní a detailní popis a charakteristiku všech klíčových i minoritních prvků, které je nutné v rámci revenue managementu řešit. Samotný cíl předložené práce je definován následovně: navrhnout, sestavit a verifikovat stochastický model revenue managementu pro podniky poskytující ubytovací služby. Na základě výše i dále uvedeného lze cíl práce považovat za naplněný bez výrazných výhrad.

Metody výzkumu

Literární rešerše habilitační práce je kvalitně zpracována. Autor vychází z více než dvou set titulů zahraničních zdrojů a vhodně popisuje jednotlivé aspekty celé problematiky. Zároveň tak nepřímou identifikuje patřičný prostor pro další zkoumání (*knowledge gap*) – i když tento termín není explicitně uveden. Z metodického hlediska lze kladně hodnotit detailní popis jednotlivých metodických přístupů využívaných pro predikci poptávaného množství, včetně soudobých přístupů. Značná část popisu použitých metod je věnována optimalizacím. Autor zde popisuje jak deterministický, tak stochastický přístup k optimalizaci vybraného ekonomického problému (v obecné rovině lze uvést, že se jedná o maximalizaci ziskové funkce). Lineární, resp. nelineární programování je poté kombinováno s Monte Carlo simulací, která poskytuje patřičný stochastický ráz celého problému. V některých částech textu by bylo vhodnější výrazněji odlišit nelineární programování a stochastickou optimalizaci (nejedná se o ekvivalent). Pozitivně lze hodnotit popsanou a následně aplikovanou analýzu citlivosti. S ohledem na téma práce lze použité metody považovat za správné a použité bez nedostatků. Pro detailnější popis použité metodiky by bylo vhodné provést alespoň dílčí komparaci jednotlivých přístupů nebo diskutovat použití dalších možných technik (viz navržené otázky k diskusi).

Formální aspekty habilitační práce

Po formální stránce je práce na dobré úrovni. V textu je jen několik formulačních nepřesností nebo nevhodně použitých termínů (zřejmě vlivem automatických oprav). Více než dvě stě zdrojů (zpravidla zahraničních vědeckých článků), lze pro potřeby habilitační práce považovat za kvalitně naplněný standard. Citace jsou použity v souladu se soudobými normami. Předložený text netradičně neobsahuje členění na provedenou literární rešerši, na kterou navazuje vlastní výzkum autora. Text je v tomto ohledu protkán rešerší v celém svém průběhu, a to jak v úvodních kapitolách, tak i v částech věnované klíčovým myšlenkám práce. Z pohledu struktury celého textu nelze toto hodnotit negativně a s ohledem na rozsah celé práce je takový přístup spíše vhodnějším pro udržení jednotné myšlenkové linie v dílčích kapitolách. V kapitolách 9.2.3 a 9.2.4 jsou netradičně popsány některé matematické vazby a na první pohled není patrné, zda autor pracuje s hodnotou distribuční funkce nebo hodnotu náhodné veličiny. Dílčí nepřesnosti v matematických zápisech v uvedených kapitolách jsou kompenzovány detailním slovním popisem a nelze je tedy považovat za výrazný nedostatek.

Kniha obsahuje resumé v českém a anglickém jazyce, bibliografii a rejstřík. Kniha je přiřazeno ISBN a je registrována v katalogu Národní knihovny ČR. Kniha je recenzována dvěma recenzenty. Lze ji považovat za odbornou monografii.

Přínos habilitační práce

Téměř třetina textu předložené práce je věnována kapitole výstavby modelu revenue managementu. Tuto část lze považovat za klíčový přínos celého textu do vědního oboru podnikové ekonomiky. Autor klade důraz na specifikum segmentu ubytovacích služeb, jehož prostředí je mu zřejmě dobře známé. Samotný model je detailně popsán a jednotlivé kroky jsou vymezeny jak teoreticky, tak i aplikovány prakticky. Některé části jeho výstavby se mohou jevit jako triviální, nicméně pro komplexnost celého přístupu jsou žádoucí. Zcela zásadní je desátá kapitola, která prezentuje celý představený model v samostatném softwarovém řešení ve formě webové aplikace. Jednotlivé screenshoty v knize jsou navázány na rozčleněné kroky uvedené v předcházejících částech textu. I když je představená aplikace jednoduchá a uživatelsky nedokonalá (ve smyslu komerčního využití z důvodu chybějících popisů některých výstupů), je nutné ocenit tento krok a skutečnost, že autor nezůstal pouze u teoretického popisu, ale transformoval své myšlenky do „hmatatelného“ výstupu v podobě právě popisované webové aplikace. Je také nutné zmínit, že díky takto transformovanému výstupu, mohla

proběhnout verifikace takového přístupu v praxi, a to konkrétně na třech ubytovacích zařízeních formou případových studií. V neposlední řadě lze za pozitivní považovat vazbu použitých technik revenue managementu na podnikové cíle v úrovni hodnotových ukazatelů nebo (alespoň) ukazatelů rentability.

Předložený text v sobě kombinuje teoretický popis dané problematiky (včetně geneze ceny, hodnoty a dalších prvků) a praktickou využitelnost představeného revenue management modelu. Z dalšího výzkumu poté vyplývá, že ubytovací zařízení ocenila zejména možnost práce s cenou, která je stanovena dvoufázově a velmi komplexně. Obecně je patrná silná vazba na aplikaci revenue managementu v tržním prostředí, a to bez ohledu na velikost ubytovacího zařízení. Právě tento aspekt může hrát významnou roli pro další rozvoj prezentovaných myšlenek, neboť může pomoci implementovat nástroje revenue managementu do většiny ubytovacích zařízení na trhu.

Předložená habilitační práce se úzce soustředí na problematiku revenue managementu v ubytovacích službách. Právě tato výrazná specializace by mohla vést k nejasným popisům některých problémů. Autor však velmi vhodně a zejména velmi komplexně popisuje danou problematiku a provádí patřičné dílčí výzkumy tak, aby sestavil představený revenue management model využívající stochastickou optimalizaci, resp. předpokládající stochastické chování zejména spotřebitelů. V textu je kladen zcela jistě větší důraz na cenu a její optimalizaci, což se také jeví jako podstatnější problém (což vyplývá z provedeného dotazníkového šetření). Optimalizace ceny je poté prováděna zejména s využitím znalosti cenové elasticity poptávky daného zákaznického segmentu. Kompletní tvorba ceny popsána detailně a sestavena ve dvou různých fázích, které na sebe chronologicky navazují (v první fázi je stanovena obecná referenční cena, ve druhé fázi cena konkrétní rezervace, která je nabízena). To, co v je modelu řešeno pouze sporadicky, je časový horizont příchozích rezervací. Jedná se však o mnohem komplikovanější problematiku, která by předpokládala využívání patřičného channel managera a jeho vazbu na rezervační systém daného ubytovacího zařízení. Bylo by vhodné však i této části věnovat dílčí prostor.

Za dílčí nedostatek lze považovat absenci hlubšího popisu tzv. síťového revenue managementu při optimalizaci ceny, který sice autor předpokládá, ale není detailněji popsán. Představený model by také v budoucnu mohl být o tuto možnost doplněn.

Otázky k diskusi

- Může autor detailněji popsat proces oslovování respondentů?
- Jakou typickou neparametrickou metodu lze využít pro optimalizaci v rámci síťového revenue managementu?
- Byly řešeny problémy transformace představeného modelu do samostatného revenue management systému? Které to případně jsou?

Celkové zhodnocení habilitační práce

Na základě výše uvedeného hodnocení lze konstatovat, že práce přináší jak nové poznatky v oblasti teorie, tak i v praktickém využití. Některé dílčí uvedené nedostatky nesnižují a přínos textu jako celku. V podmínkách České republiky se co do rozsahu a komplexnosti jedná o unikátní publikaci.

Z textu je patrný dlouholetý zájem o problematiku revenue managementu ze strany autora. Kromě toho je nutné ocenit také úvodní část textu, která poměrně netradičně, ale přesto vhodně uvádí do problematiky pochopení hodnoty a její vazby na cenu statku nebo služby.

Z výše uvedeného lze soudit, že autor je dostatečně uznávanou osobností v oblasti podnikové ekonomiky a na základě celkového posouzení předložené habilitační práce Ing. Martina Petříčka, Ph.D. s názvem „*Revenue management v ubytovacích službách – výstavba stochastického optimalizačního modelu*“ lze konstatovat, že práce odpovídá požadavkům, které jsou kladeny na habilitační práci, a proto ji **doporučuji k obhajobě před příslušnou vědeckou radou.**

Po úspěšné obhajobě předložené habilitační práce **navrhuji, aby byl Ing. Martin Petříček, Ph.D. jmenován docentem v oboru Podniková ekonomika a management** na Ekonomické fakultě TU v Liberci.

V Praze, 30. 6. 2022

doc. Ing. Karel Tomšík, Ph.D.